

Cultuur als Magneet - op weg naar de culturele en museale agenda 2009 -2012

Voorwoord

Cultuur in Drenthe. Het is overal aanwezig. Op straat en op de podia, in het landschap en in de taal. En vergeet niet de musea! Het Drents Museum heeft in de afgelopen jaren met als hoogtepunt de tentoonstelling het Terracottaleger van Xi'an een grote groep mensen binnen en buiten onze provinciegrens bereikt. Ook andere exposities in Drenthe hebben aantrekkingskracht getoond en de eerste culturele uitdaging in 2007 bracht plaatselijk veel mensen op de been.

Cultuur neemt een bijzondere plaats in ons beleid in. Omdat het woonklimaat door cultuuraanbod verbetert én omdat een rijk cultureel aanbod de economische aantrekkelijkheid vergroot. Cultuur is dus een magneet waarmee we de provincie aantrekkelijk kunnen maken om er te wonen, te werken en te ondernemen. En het kan daarbij een verrijking zijn voor het individu.

Een magneet heeft altijd twee polen. In ons geval stoten ze elkaar niet af maar versterken ze elkaar. Aan de ene kant van de magneet bevindt zich de culturele infrastructuur. Op de andere pool zit de culturele participatie. Hiermee trekt de magneet mensen uit alle geledingen van de samenleving, binnen en buiten Drenthe.

Deze culturele en museale agenda is geen einddoel maar een tussenstap. Bewust kiezen we voor betrokkenheid van gemeenten, instellingen en organisaties, maar ook de Drentse inwoners. Iedereen die iets vindt van cultuur mag er iets over zeggen. Want juist de cultuur bindt ons. Denk mee. Doe mee. Maak de magneet sterker en maak Drenthe nog aantrekkelijker.

Tanja Klip

Rein Munniksmma

Gedeputeerden voor cultuur in Drenthe

1. Inleiding

In deze agenda leest u hoe wij in het komende halfjaar de hoofdlijnen en structuren voor het cultuur- en het museumbelid voor de jaren 2009-2012 verder ontwikkelen. Dit doen wij aan de hand van een aantal vertrekpunten:

- Onze strategie, zoals uiteengezet in de paragraaf 'Samenwerken' van ons Collegeprogramma
- De nota Kunst van het Combineren en de tussentijdse evaluatie daarvan (Tussenbalans)
- De Voorjaarsnota 2007 – Plus
- De Voorjaarsnota 2008
- Recente investeringen in nieuwe grote culturele projecten
- Het onderzoeksrapport naar de samenwerking tussen gemeenten en provincie Drenthe (In communi)
- Onze eigen interne evaluatie van ons subsidiebeleid
- Landelijke ontwikkelingen: rijksbeleid en rapport van de Commissie Lodders.

Wij lichten deze punten hieronder kort toe.

Van waar vertrekken we?

De huidige cultuurnota *Kunst van het Combineren* loopt af in 2008. Wij werken nu aan een nieuw meerjarig cultuurbeleidskader, dat qua beleidscyclus parallel loopt aan die van het rijk. Wij sluiten zoveel mogelijk aan op dit rijkscultuurbeleid, maar zetten ook de lijn voort die in *De kunst van het combineren* is ingezet. Uit de tussentijdse evaluatie die u begin 2007 hebt besproken (Tussenbalans 2007, ter inzage)¹ bleek namelijk dat de beleidsdoelen uit deze nota hun waarde hebben bewezen. Voor veel van deze beleidsdoelen zijn dan ook middelen gereserveerd in de meerjarenbegroting.

Verder willen beter aansluiten bij de conclusies van het rapport 'In communi', over de relatie tussen provincie en gemeenten.

Provinciale Staten hebben in het voorjaar van 2007, mede op basis van de Tussenbalans en het collegeprogramma, al middelen gereserveerd in de Voorjaarsnota 2007 - Plus voor nieuwe prioriteiten in het Drentse cultuurbeleid. Hiermee is ingespeeld op ontwikkelingen in het rijksbeleid, zoals het wegvallen van Actieplan Cultuurbereik en de Rijksgeldstroom BKV. Deze prioriteiten (voor de periode 2009 tot en met 2011) zijn:

¹ 'Mensen in het middelpunt' en 'De kunst van het combineren', Tussenbalans 2005-2006

- a. *Versterken culturele infrastructuur* (ruim 3 ton per jaar). Hieronder vallen:
 - Museumbeleid (ruim 2,5 ton per jaar voor meerjarige ondersteuning Herinneringscentrum Kamp Westerbork en Hunebedcentrum Borger, en voortzetting van de museumregeling)
 - projecten CBK - Drenthe (0,5 ton per jaar)
- b. *Vergroten cultuurparticipatie*: bijna 7 ton per jaar voor cultuurprojecten zoals in Actieplan Cultuurbereik, cultuureducatie en festivals en bijna 2,5 ton per jaar voor meerjarige ondersteuning van Peergroup en DJT de Reus.
- c. *Behoud en ontwikkeling cultureel erfgoed* (bijna 3 ton per jaar) voor meerjarige ondersteuning Huus van de Taol (bijna 2 ton) en het project Tafelzilver van Drenthe (1 ton)
- d. *Vormgeven kwaliteit in de openbare ruimte*: subsidieregeling van bijna 1 ton per jaar.

Inmiddels hebben wij via de Voorjaarsnota 2008 een bedrag opgenomen voor *Cultuur als Magneet* (ruim 8 ton in drie jaar), een nieuw stimuleringsprogramma om de wisselwerking tussen cultuur en economie te versterken. Steeds meer zien gemeenten, provincies en bedrijfsleven het belang hiervan in voor een succesvolle kenniseconomie en een uitdagend economisch en cultureel klimaat. Zo willen we werken aan Drenthe als dé provincie waarin wonen, werken en recreëren goed samengaan.

Met dit stimuleringsprogramma gaat de sector cultuur een belangrijke bijdrage leveren aan het versterken van het Drentse vestigingsklimaat, de bedrijvigheid, werkgelegenheid en toerisme. Het programma dient drie doelen:

1. Een aantrekkelijk productie- en vestigingsklimaat voor (artistiek) talent;
2. Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor particulieren en bedrijven;
3. Een aantrekkelijk klimaat voor cultuurtoerisme.

Deze drie doelen willen we bereiken door:

- a. Samen met gemeenten, lokale en bovenlokale instellingen het belang van kunst & cultuur voor economische ontwikkeling vast te stellen en bijpassende doelen, ideeën en plannen te ontwikkelen.
- b. Deze plannen in de vijf cultuurdragers uit te werken in concrete projecten (zie hoofdstuk 4). Diverse projecten en activiteiten op dit terrein worden al uitgevoerd, zoals festivals, museale tentoonstellingen als Go-China en andere grote publiekstrekkingen. Wij zullen in de beoordeling van nieuwe plannen de economische 'factor' specifiek meewegen. Onze accenten (zie ook voorjaarsnota 2008) liggen op het doorontwikkelen van provinciale festivals en fysiek cultureel erfgoed, zowel voor onze eigen inwoners als voor toeristen.

Zo zijn door middel van deze twee opeenvolgende voorjaarsnota's enkele hoofddelen van het beleid gefinancierd. Bovendien hebben wij in de afgelopen

periode geld gereserveerd voor *culturele investeringen*, bedoeld voor infrastructurele projecten als uitbreiding van het Drents Museum, Drents Archief en Cultureel Kwartier Assen.

Landelijk zien we ook diverse ontwikkelingen. Zo benadrukt het rapport van de commissie Ladders cultuur als domein voor de provincie. Het rijksbeleid zet sterk in op excellentie en talentontwikkeling en op de verbindingen tussen cultuur, economie en internationalisering. Intussen is ook duidelijk geworden dat de rijksgeldstroom BKV niet meer naar de provincies gaat en dat het Actieplan Cultuurbereik wordt opgevolgd door het Programmafonds Cultuurparticipatie.

Wij hebben ons subsidiebeleid (2005 – 2008) gericht op instellingen in het sociale en culturele veld kritisch onder de loep genomen. Dit is voor ons aanleiding een aantal aanpassingen voor te stellen om de wijze van subsidiëren en onze inzet van provinciale instellingen efficiënter en effectiever te maken. De uitwerking hiervan kunt u lezen in een aparte notitie: Beleidsinstrumenten Sociale en Culturele Agenda 2009-2012.

Samenvattend is recent al het nodige aan nieuw beleid ontwikkeld en een groot deel hiervan is ook financieel gedekt. Daarnaast hebben we nieuwe doelen waarvoor we ons de komende jaren gaan inzetten. Deze doelen komen voort uit nieuwe ontwikkelingen, visies en rijksbesluiten.

Waar willen we naar toe in Drenthe?

De komende vier jaar krijgt ons culturele en museale beleid een nieuwe titel die aansluit op de prioriteit die we in de voorjaarsnota 2008 hebben voorgesteld:

Cultuur als Magneet

Onder deze nieuwe noemer willen wij twee hoofddoelen bereiken, twee 'polen' van de magneet:

1. *Aantrekkelijke en 'aantrekkende' culturele infrastructuur.* Deze aantrekkingskracht richt zich op de Drentse burgers, op mensen van buiten Drenthe (toeristen, cultuurbezoekers) en op bedrijven en mensen die zich in Drenthe willen vestigen. Onze rijkgeschakeerde culturele voorzieningen en uitgebreide culturele infrastructuur zetten we hiermee in als magneet voor de economie.

2. *Culturele participatie.* Wij willen optimaal en breed gebruik maken van deze (aantrekkelijke) Drentse culturele infrastructuur, door goede spreiding en toegankelijkheid voor alle Drentse burgers. Wij streven hiermee naar een samenleving waarin cultuur bijdraagt aan educatie, sociale samenhang en de Drentse identiteit.

Om de hoofddoelen te bereiken doen wij in deze agenda nieuwe voorstellen die aansluiten op beleid dat al is ingezet. Deze voorstellen richten zich op het verder verbeteren van de culturele infrastructuur, brede participatie van alle Drentse inwoners en het stimuleren van sprankelende en spraakmakende kunst en cultuur. Een deel van deze voorstellen bevindt zich nog in de ideefase, zodat we ze nog samen met partijen in het veld kunnen uitwerken. De eerstvolgende stap is om de samenwerkingsmogelijkheden rond deze voorstellen te verkennen die per aandachtsgebied en per gemeente kunnen verschillen.

Nieuwe en veelomvattende voorstellen uit deze agenda zijn onder andere:

- De ontwikkeling van een nieuw Programma voor Cultuurparticipatie
- De ontwikkeling van een nieuw project Versterking Museale Infrastructuur
- Een integraal ontwikkelingsprogramma voor cultuurhistorie en archeologie
- Nieuwe impulsprojecten streektaal
- Een extra impuls voor het festivalbeleid
- Een investeringsprogramma voor Cultuur en economie
- Aanschaf derde loods Noordelijk Archeologisch Depot Nuis

Nieuwe en extra provinciale investeringen in cultuurparticipatie en beeldende kunst en vormgeving zijn mede afhankelijk van de inzet van rijk en gemeenten. Wij volgen de ontwikkelingen op de voet en proberen deze waar mogelijk positief te beïnvloeden. Ten aanzien van cultuurparticipatie hebben wij nauw contact met de fondsen. Rond de verlegging van de rijksstroom BKV hebben wij intensief contact met gemeenten over hun inzet en ambitie in de komende jaren. Ook zijn wij als partner in het Noordelijk Convenant Cultuur in onderhandeling met het rijk. Tot slot zullen de uitkomsten van de ontwikkelingstrajecten met gemeenten van invloed zijn op de definitieve voorstellen in deze agenda.

Samenwerking met gemeenten

In ons collegeprogramma geven we aan dat we bij het ontwikkelen van nieuwe beleidskaders niet langer met vooraf dichtgetimmerde plannen naar de gemeenten willen toestappen. We willen de verantwoordelijkheid voor het cultuur- en museumbeleid juist met gemeenten delen. Afspraken over rolverdeling, taakafbakening en beleidsdoelen zijn onmisbaar voor een maximale inzet van beide overheden op het terrein van cultuur en musea. De korte bestuurlijke lijnen in Drenthe bieden daartoe goede mogelijkheden.

Wij willen voor de jaren 2009 en later met de Drentse gemeenten een culturele en museale ontwikkelingsagenda opstellen, waar mogelijk met meerdere gemeenten

tegelijk en anders via maatwerk per gemeente. De afspraken worden vastgelegd in beleidsconvenanten, zogenaamde culturele allianties. Meer algemene afspraken worden zo mogelijk met de VDG gemaakt.

Onder de noemer Studio 13 zijn wij al begonnen met de vorming van ambtelijke werkgroepen en een bestuurlijke werkgroep waaraan zowel provincie als gemeenten deelnemen. Hiermee lopen we gelijk op met de inzet van de sociale agenda: het sluiten van sociale allianties met gemeenten.

Deze nieuwe aanpak sluit naadloos aan op de bevindingen en aanbevelingen van het onderzoeksrapport 'In communi'.

Met het verkennen van samenwerkingsafspraken zijn wij in het najaar van 2007 al begonnen. Deze verkenning zetten wij voort met intensieve gespreksrondes. Dat moet na de zomer van 2008 en per cultuurdrager (deelterrein) een eerste ontwikkelingsagenda voor provincie en gemeenten opleveren, in de vorm van culturele allianties. Deze allianties vormen mede de basis voor hoofdpunten en structuren van de culturele en museale agenda 2009-2012. Het is de bedoeling dat de eerste (uitwerking van de) samenwerkingsafspraken op het gebied van cultuur en musea in oktober worden gepresenteerd, als fase 2 van deze agenda.

Voor een meer gedetailleerde uitwerking van het begrip alliantie verwijzen wij naar de notitie *Beleidsinstrumenten, hoofdstuk A. Het sluiten van allianties met gemeenten*.

Tot slot: Onze ambitie is dat de provinciale inzet en de inzet van gemeenten op het gebied van cultuurbeleid voor de komende jaren méér gaat opleveren dan de som der delen : $1+12 = \text{meer dan } 13$!

2. Rol van de provincie in het verleden

Anno 1980

De meeste van de 34 gemeenten in Drenthe waren te klein voor intensief cultuurbeleid. Omdat de provincie zich verantwoordelijk voelde, bestond toen al de bereidheid om te investeren in de harde infrastructuur en extra's "*van bovenlokaal dan wel regionaal karakter*". Uit IPO onderzoeken bleek dat Drenthe jarenlang de hoogste bijdrage per inwoner aan cultuur uitgaf.

Gemeentelijke herindeling

In 1998 vond de gemeentelijke herindeling plaats, van 34 naar 12 gemeenten. Deze schaalvergroting moest er onder meer toe leiden dat gemeenten een eigen cultuurbeleid zouden kunnen voeren. Vanaf 1998 werd voor het hele gebied van Cultuur, Welzijn en Zorg naar een nieuwe specifieke provinciale beleidsverantwoordelijkheid gezocht. In *Schaduwten vooruit, CWZ-beleid voor de jaren 2000-2004* werden de gemeenten door de provincie voor het eerst aangesproken op hun verantwoordelijkheid. Maar bij een eerste onderzoek naar het oordeel van de gemeenten over het provinciale CWZ-beleid in 2004 bleek het beleid van de provincie nauwelijks bekend te zijn bij de gemeenten.

Mensen in het Middelpunt, CWZ-beleid 2005-2008

In deze nota en in de daarop gebaseerde cultuurnota *De kunst van het combineren 2005-2008* is de taak- en rolverdeling steviger opgepakt. Uit het onderzoek 'In communi' blijkt het provinciale beleid nu beter bekend te zijn en meer gewaardeerd te worden. Wel vinden de gemeenten dat de provincie te vaak in een te vroeg stadium binnenvalt bij de gemeenten met geld en goede bedoelingen. Veel gemeenten willen graag in een vroeg stadium overleggen en samen, gelijkwaardig, plannen maken. Maar er zijn ook andere geluiden. Sommige gemeenten denken zelfs aan verdere decentralisatie: provinciale doeluitkeringen naar de gemeenten.

3. Rol en inzet provincie komende beleidsperiode

Rolverdeling Rijk, provincies en gemeenten

Rijk, provincies en gemeenten hebben in het verleden afspraken gemaakt over een taakverdeling op het gebied van kunst en cultuur. Het rijk zorgt voor de productie van kunst, de gemeente voor afname (instandhouding accommodaties c.q. gebouwen, kunstencentra, subsidiëren van culturele activiteiten en verenigingen) en de provincie voor spreiding. In de laatste decennia is soms bewust en soms onbewust van deze koers afgeweken, maar in grote lijnen zijn deze afspraken nog steeds geldig. Voor ons betekent het dat spreiding en participatie belangrijke onderdelen van het cultuurbeleid zijn. Dit zien we onder andere terug in ons beleid rond cultuureducatie, het bibliotheekwezen, ontsluiting van archieven en museale collecties en het toegankelijker maken van cultuur en cultuurhistorie van Drenthe voor elke inwoner. Ook past het goed in onze rol om de Drentse cultuurhistorie een plek te geven in het integrale beleid rond ruimtelijke ordening.

Daarnaast heeft het rijk wettelijke en gedelegeerde taken aan de provincie toegewezen, zoals voor monumentenzorg, archeologie, archieven en regionale omroepen.

Maar de ontwikkelingen rond taakverdeling tussen de overheden staan niet stil. Het rijk wil een verdere decentralisatie van taken, zowel van rijk naar provincies (bijvoorbeeld steunpunten monumentenzorg) als van provincies naar gemeenten (archeologie, ruimtelijke ordening, BKV). Ook de wens om niet meer dan twee overheden actief te laten zijn op een beleidsterrein speelt hierin een rol (zie onder andere rapporten van de commissies Lodders en Oosting).

Deze ontwikkelingen maken een gezonde herbezinning op onze verantwoordelijkheden, taken en rollen noodzakelijk.

Wij staan nu voor de uitdaging om ons cultuurbeleid op een nieuwe manier te verbinden met lokaal beleid. Wij zijn een belangrijke partner als het gaat om het bevorderen van kwaliteit, het stimuleren van vernieuwingen en het instandhouden van een goede infrastructuur. Daarom is het belangrijk om goed te weten wat onze inzet is.

Een groot deel van het cultuurbeleid speelt zich af binnen gemeentegrenzen. Wij zien het als een kans voor Drenthe om samen met gemeenten plannen te ontwikkelen. Gemeenten doen al veel, de provincie doet al veel, en gezamenlijk willen wij van de som van deze delen meer maken dan een simpele optelsom. Voor de komende vier jaar willen we vanaf het begin gezamenlijk creatieve combinaties maken die meerwaarde opleveren voor tal van deelterreinen binnen het cultuurbeleid.

Deze deelterreinen (de vijf zogenaamde cultuurdragers) werken we in deze agenda verder uit. Hierbij geven we aan wat de stand van zaken is, wat vervolgens aan provinciale inzet wenselijk is en wat wij verwachten van samenwerking met en inzet van gemeenten en andere mogelijke partners.

Maar eerst gaan wij nog in op een aantal horizontale thema's, onderwerpen die dwars door onze vijf cultuurdragers heen snijden: Cultuurbeleid en sociaal beleid; Noordelijk convenant cultuur; Cultuur en internationalisering; Rol van adviescommissies; Monitoring & effectonderzoek.

Cultuurbeleid en sociaal beleid

Het ontwikkelproces van deze agenda loopt vrijwel gelijk met dat van de sociale agenda. Ons voornemen in beide agenda's is om allianties aan te gaan met gemeenten. De Wet maatschappelijke ondersteuning draagt gemeenten op om de sociale samenhang en de leefbaarheid in dorpen en wijken te bevorderen.

Gemeenten zoeken daarom nog meer naar instrumenten om aan dit prestatieveld te kunnen voldoen. Cultuur speelt daarbij een belangrijke rol, omdat het de onderlinge betrokkenheid van mensen vergroot, sociale samenhang versterkt en zorgt voor nieuwe verbindingen tussen bevolkingsgroepen met meer onderling begrip, ook tussen mensen van verschillende achtergronden.

Cultuureducatie, (cultureel) vrijwilligerswerk, bibliotheekwerk, multifunctionele centra en amateurkunst hebben hierbij een belangrijke toegevoegde waarde. Cultuur en sociaal beleid bieden samen kansen om synergie te creëren, zowel inhoudelijk als financieel. In onze bijeenkomsten met gemeenten zullen we hiervoor aandacht vragen. Waar mogelijk vindt afstemming plaats met de sociale agenda.

Noordelijk Convenant Cultuur (NCC)

Voor de nieuwe beleidsperiode onderhandelen de vijf noordelijke partners (drie provincies en de steden Groningen en Leeuwarden) met het rijk en de landelijke cultuurfondsen over extra geld voor het noordelijke landsdeel. Deze onderhandelingen staan voor een deel in het teken van de toezegging van de minister om de rijksmiddelen voor cultuur evenwichtiger te spreiden. Onze inzet is om 25 % meer rijksmiddelen voor het noorden te krijgen. De verdeling van gelden tussen de vijf noordelijke partners is daarbij ook een punt van overleg. Het resultaat zal naar verwachting omstreeks oktober 2008 bekend zijn en dan aan provinciale staten worden voorgelegd.

Onze inzet is ook om minimaal het bedrag van het lopende convenant overeind te houden (om de continuïteit van instellingen niet in gevaar te brengen) en om een aantal prominente Drentse projecten in stelling te brengen. Belangrijk criterium hierbij is de evidente en aanvullende bijdrage die een instelling of project levert aan kwaliteit

en dynamiek, economisch of internationaal belang. Voor ons is bovendien belangrijk dat de instelling in Drenthe actief is.

Cofinanciering: meerdere Drentse instellingen hebben aanvragen lopen bij fondsen, het rijk en andere noordelijke overheden. De financiële bijdrage van het rijk is op dit moment niet te voorspellen, maar zal naar verwachting minimaal op het niveau liggen van het in 2005 afgesloten convenant. Onze inzet blijft 25 % hoger vergeleken met de vorige beleidsperiode.

Naar aanleiding van het rapport van de Noordelijke Rekenkamer (november 2007) buigen wij ons met onze noordelijke partners over operationalisering en toepassing van selectiecriteria en een procedure voor monitoring en beoordeling van de resultaten van ons subsidiebeleid.

Cultuur en internationalisering: Stepping Stones

Het aantal internationale culturele activiteiten in Drenthe neemt toe. Diverse instellingen zijn op dit gebied actief en succesvol, zowel op amateur- als op professioneel niveau. Om dit op een goede manier uit te bouwen moeten we onze krachten bundelen met andere partners.

We willen als provincie Drenthe aansluiten bij de kracht van Noord-Nederland: onze relatie met onze oosterburen en de landen in de Noordelijke ontwikkelingsas (NOA)². Het aanhalen van economische, sociale en culturele banden is hierbij het doel. Daarbij komt dat Noord-Nederland een aantrekkelijke en vanzelfsprekende schakel is tussen de grote stedelijke gebieden Randstad en Bremen-Hamburg. Het heeft de capaciteiten om een belangrijke 'stepping stone'-functie te vervullen op de NOA. Cultuur wordt daarbij beschouwd als een belangrijke verbindende kracht. Dit wordt onderkend door de drie provincies (SNN) die hiervoor een budget van 180.000 voor 2008 ter beschikking hebben gesteld, als onderdeel van het activiteitenplan van het NOA-projectbureau Nordconnect. Dit budget voorziet in een beperkt aantal activiteiten, voortzetting na 2008 is nog niet zeker.

Onze inzet: wij vinden het wenselijk om het huidige SNN-budget uit te breiden, zodat we een gezamenlijk programma over vier jaar kunnen uitvoeren. Dit programma moet het mogelijk maken om (a.) ontwikkeling en uitvoering van concrete internationale projecten te realiseren en (b). een programma te ontwikkelen op het terrein van internationale marketing en netwerkvorming. Hiervoor vragen wij van het rijk een aanzienlijke bijdrage, in het kader van het Noordelijk Convenant Cultuur

² Dit zijn de landen: Duitsland, Polen, Estland, Letland, Litauen, Rusland, Finland, Zweden, Noorwegen, Denemarken.

Drentse instellingen en projecten die voor dit programma in aanmerking kunnen komen zijn:

Drents Museum: projecten samen met Letland, Duitsland, Hongarije, Canada en China.

Drents Archief: nieuwbouwproject met synergieplan samen met Drents Museum (o.a. EFRO-aanvraag)

Hunebedcentrum Borger: kennisnetwerk in Noa-landen, zoals tentoonstellingscarroussel Trechterbeker- hunebeddencultuur.

Peergroup: internationale uitwisseling Community-art in Noa landen en Tsjechië.

Symfonisch Jeugdorkest in de Eems Dollard Regio

Volksdansmanifestaties samen met NOA-landen: SIVO (i.s.m. Roakeldais)

Peter de Grote Festival: (Drenthe en Groningen samen met Noa-landen)

Beeldende Kunst: project Artists in Residence: KIK (samen met Voorheen de Gemeente en Wallhouse)

Herinneringscentrum kamp Westerbork: ontwikkelingsverband herinneringscentra in de NOA-landen.

Rol van adviescommissies

We onderschrijven opnieuw het belang van provinciale adviescommissies en als nieuw element visitatiecommissies om verzekerd te zijn van deskundige en objectieve beoordeling van subsidieaanvragen, uitvoeringskwaliteiten en effecten van beleid. De inzet van dergelijke commissies bevordert een gezonde afstand tussen kwaliteitsbeoordeling en politieke besluitvorming.

Behalve beoordelingen en toetsing onderkennen wij ook dat adviescommissies een stimulerende rol kunnen en moeten hebben op het culturele leven in Drenthe.

Daarnaast kan visitatie en beoordeling door een externe commissie belangrijk zijn om invulling van beleidsdoelen en uitvoering hiervan door instellingen te onderzoeken en te toetsen. Het kan ook leiden tot aanbevelingen voor de toekomst. Wij willen voor deze functies een duidelijk kader scheppen (werkwijze en criteria) en deze meegeven aan nieuw te formeren culturele commissies.

Nieuw te benoemen leden zullen we beoordelen op hun specifieke en gevraagde deskundigheid en kennis van het Drentse culturele veld.

Wij zullen een en ander uitwerken in de nieuwe cultuurnota.

Monitoring en effectonderzoek in de beleidscyclus

Momenteel leggen wij veel accent op tijdrovende en gedetailleerde beoordeling van prestatie-indicatoren, verbonden aan provinciale subsidies. Daarmee meten wij niet perse onze effecten van beleid: wat hebben wij bereikt bij onze afnemers en

doelgroepen? In hoeverre hebben wij onze doelstellingen voor cultuurbeleid bereikt? In hoeverre hebben onze uitvoerende instellingen effectief uitvoering gegeven aan ons beleid?

Wij willen daarom minder gedetailleerd en meer op speerpunten beleidsmatig sturen. Dit heeft ook gevolgen voor de wijze waarop we de uitvoering monitoren. Hiervoor willen wij gericht onderzoek (laten) doen naar tevredenheid en effecten bij doelgroepen en afnemers van ons beleid en van onze uitvoerende instellingen. Ook zien wij hier een relatie met de inzet van een visitatiecommissie, zoals hiervoor beschreven.

Voor de gesubsidieerde instellingen in het kader van het Noordelijke Convenant Cultuur willen wij dit met onze noordelijke partners uitwerken.

Voor een verdere uitwerking van dit thema verwijzen wij naar de notitie *Beleidsinstrumenten, hoofdstuk B. Het doen van onderzoek.*

4. Uitwerking per cultuurdrager

Het grote publiek

Cultuurparticipatie

Cultuureducatie

Amateurkunst

Podiumkunsten

Festivals

Cultuurparticipatie

Cultuurparticipatie richt zich op het vergroten van deelname, zowel geografisch als wat betreft diversiteit van doelgroepen. We realiseren ons dat gemeenten op dit terrein een belangrijke rol spelen. Landelijk wordt meer dan 60% van de culturele uitgaven - voor een groot deel cultuurparticipatie - door gemeenten gefinancierd. Vanuit onze rol willen we de nadruk leggen op een optimale spreiding en een brede, actieve deelname aan cultuur: kunst en cultuur is voor iedereen. Vooral op dit terrein willen we samen met gemeenten kunst en cultuur toegankelijk te maken voor een groot publiek. Zoals eerder gezegd: cultuur vergroot de onderlinge betrokkenheid van mensen, versterkt de sociale cohesie en zorgt voor nieuwe verbindingen tussen bevolkingsgroepen en draagt zodoende bij aan onderling begrip, ook tussen mensen van verschillende achtergronden. Brede culturele participatie is bovendien een belangrijke voorwaarde voor het creëren en genieten van hoogwaardige cultuur.

Met de rijksmiddelen uit het Actieplan Cultuurbereik hebben we op dit gebied veel bereikt. Veel creativiteit is losgemaakt in Drenthe en de beschikbare middelen zijn goed benut dankzij de talrijke projectaanvragen. Daarnaast liggen er in samenwerking met de gemeenten nog meer nieuwe kansen, omdat zij het dichtst bij alle doelgroepen zitten. Voor het financieren van projecten gericht op het vergroten van het cultuurbereik is gemeentelijke cofinanciering een randvoorwaarde: daarmee geven gemeenten aan dat er voor deze activiteiten plaats en belangstelling is. Het Actieplan Cultuurbereik houdt eind 2008 op. Daarvoor in de plaats heeft het rijk een nieuw fonds in het leven geroepen: het Programmafonds Cultuurparticipatie. Bij dit fonds kunnen provincies en gemeenten nieuwe programma's indienen, gericht op amateurkunst, cultuureducatie en volkscultuur.

Onze inzet: wij willen een Drents programma 2009 - 2012 voor het Programmafonds Cultuurparticipatie ontwikkelen, gericht op van amateurkunst, cultuureducatie, talentontwikkeling, bijzondere projecten en manifestaties en cultuurhistorie-immaterieel erfgoed. We willen met de gemeenten overleggen welke onderdelen van

dit programma onder gezamenlijke en welke onder gescheiden verantwoordelijkheid ontwikkeld kunnen worden.

Cultuureducatie

Cultuureducatie is al jarenlang een terrein waar de provincie flink in heeft geïnvesteerd. Ons beleid is enerzijds gericht op de inhoudelijke invulling van cultuureducatie, anderzijds op de mogelijkheid tot deelname ('verspreiding'). Wij vinden het belangrijk dat scholen hun eigen cultuureducatiebeleid formuleren. We willen het onderwijs daarbij ondersteunen en ervoor zorgen dat scholen kennis hebben van de (directe) culturele omgeving. Naast deelname aan kunsteducatie vinden wij dat erfgoededucatie voldoende aan bod moet komen. Ook vinden wij actieve participatie en het aanleren van vaardigheden belangrijk, naast receptieve deelname.

Onze inzet. In aansluiting op het beleid van het Rijk en het provinciaal beleid 2005-2008, streven wij naar een andere verdeling van verantwoordelijkheden als het om cultuureducatie in het onderwijs gaat. We hebben lange tijd gestimuleerd dat scholen aandacht besteden aan kunst en cultuur. Nog nadrukkelijker willen we stimuleren dat scholen hun eigen cultuurbeleid op school bepalen en zelf hun keuzes maken. Hierbij is samenwerking belangrijk in lokale netwerken waarin scholen direct kennis maken met de lokale aanbieders en tot uitwisseling kunnen komen. Wij voelen ons in de eerste plaats verantwoordelijk voor ondersteuning van het onderwijs bij de ontwikkeling van cultuureducatiebeleid. Dat geldt ook voor ondersteuning van gemeenten om netwerken op te zetten en voor inzet van inhoudelijke deskundigheid en ondersteuning op het gebied van cultuureducatie binnen deze netwerken. Hierover gaan wij in overleg met de gemeenten (als medefinanciers), het onderwijs, de ondersteuningsinstituten en lokale kunstencentra.

Ook denken wij na over het beschikbaar stellen van (geormerkte) gelden voor cultuureducatie naar de scholen zelf (bv. in de vorm van vouchers). Dit sluit aan op het rijksbeleid rond de 'Van der Laan-gelden'.

Een secundaire rol voor de provincie kan zijn het incidenteel subsidiëren van productie van cultuureducatie, als dit een wezenlijke aanvulling is op bovenlokale schaal.

De rol van de gemeenten zien wij in het faciliteren van lokale netwerken en het zorgen voor passend lokaal aanbod op basis van de vraag.

Amateurkunst

Amateurkunst is zowel voor gemeenten als voor ons een beleidsonderwerp. De gemeente is verantwoordelijk voor voorzieningen voor amateurkunst in de eigen gemeente.

Onze inzet: wij steunen provinciale orkesten en koren en voelen ons mede verantwoordelijk voor de amateur-steunfuncties. In het veld constateren wij vraag naar extra ondersteuning op de terreinen zang, hfabra en symfonische muziek. Hier ligt een eerste verantwoordelijkheid bij gemeenten.

Daarop aansluitend voelen wij ons betrokken bij (de stimulering van) grote amateurkunstprojecten, talentontwikkeling en kwaliteitsbevordering. We willen hier tot een goede afstemming van gemeentelijke en provinciale inzet komen.

Podiumkunsten

Podiumkunsten die gemeentegrenzen overstijgen vormen ook een gedeelde verantwoordelijkheid, zowel voor het amateurveld als het professionele veld. Wij hebben succesvol geïnvesteerd in nieuwe producties (deels via Actieplan Cultuurbereik) en in nieuwe theatergezelschappen (o.a. Peergroup en Drents Jeugdtheater). Dit willen we voortzetten.

Daarnaast voelen wij ons verantwoordelijk voor een goede basisinfrastructuur voor professionele podiumkunsten, waar het gaat om gezelschappen van provinciaal en zelfs noordelijk belang.

Onze inzet: voor professionele podiumgezelschappen en voorstellingen van bovenlokaal belang nemen we onze verantwoordelijkheid. Het Noordelijk Convenant Cultuur met het Rijk voor de periode 2009-2012 speelt daarin een belangrijke (financiële) rol.

Festivals

In de gemeenten vinden regelmatig kleinere festivals plaats, voornamelijk in de zomer; daar voelen de gemeente en de plaatselijke middenstand zich verantwoordelijk voor. Daarnaast hebben we als provincie geïnvesteerd in een provinciaal festivalbeleid.

Onze inzet: festivals van bovenlokaal, regionaal of provinciaal belang (ca. 10 in getal) vinden wij erg belangrijk. Wij willen daarmee Drenthe nog meer op de kaart zetten, het bereik van cultuur verbreden en meer podiumruimte bieden.

Als een festival voor een provinciale bijdrage in aanmerking komt, op grond van kwaliteit, originaliteit of spreiding, is een financiële bijdrage van de gemeente een voorwaarde. Bij herhaling van het festival zou de gemeentelijke bijdrage groter moeten worden: de gemeente moet er namelijk belang bij kunnen hebben dat een festival binnen zijn grenzen plaatsvindt.

Drenthe in Beeld (voorheen: Beeldkwaliteit)

Beeldkwaliteit openbare ruimte

Beeldende kunst en vormgeving

De beeldkwaliteit openbare ruimte

Wij willen de beeldkwaliteit van de openbare ruimte in Drenthe positief beïnvloeden. Daarbij denken wij aan locaties die door hun strategische ligging of hun bijzondere kwaliteit cruciaal zijn voor het beeld van Drenthe. De beeldkwaliteit van deze locaties is een verantwoordelijkheid van provincie én gemeenten. Vooruitlopend op de invoering van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening in 2009 concentreren we ons op het ontwikkelen van een instrumentarium om beeldkwaliteit te versterken. Beeldkwaliteit kent drie invalshoeken die verenigd zullen worden in het te ontwikkelen instrumentarium: 1. cultuurhistorie en architectuur 2. landschap 3. ruimtelijke ordening. Wij zullen hierbij effectief gebruik maken van het feit dat Drents Plateau, het CBK Drenthe en het Architectuurcentrum zowel voor gemeenten als provincie werken.

Onze inzet:

1. Een intensieve inbreng vanuit de culturele hoek in een vroegtijdig stadium van provinciale (en gemeentelijke) ruimtelijke planvorming. Dit willen we onder meer bereiken door de ontwikkeling van een krachtig instrumentarium voor beeldkwaliteit. Wij willen hierbij inspelen op de verantwoordelijkheden van gemeenten en provincie (bij de nWRO). In samenhang met het nieuwe omgevingsbeleid willen we (met gemeenten) deze instrumenten ontwikkelen.
2. De cultuurhistorische waardenkaart van Drenthe maakt het mogelijk voor provincie, gemeenten of andere partners om het cultuurhistorisch belang goed af te wegen in ruimtelijke planvorming. Het is een van de 12 bouwstenen van het provinciale Omgevingsplan. De kaart stelt duidelijk onderbouwde (cultuurhistorische) prioriteiten en geeft ontwikkelingsmogelijkheden aan, een balans tussen behoud en ontwikkeling.
3. Belvédère is een ontwikkelingsinstrument om in te zetten wanneer ruimtelijke ontwikkelingen en het behoud van cultuurhistorie in een concrete situatie met elkaar (lijken te) botsen. Vanuit het PMJP subsidieert de provincie Belvédèreprojecten.
4. Provincie en gemeente zijn grote opdrachtgevers bij de inrichting van de openbare ruimte.

Wij willen de inbreng van beeldende kunst en vormgeving in ruimtelijke plannen en nieuwe infrastructuur stimuleren, zodat identiteit en herkenbaarheid nadrukkelijk worden toegevoegd. Ontwerpers en kunstenaars laten zich daarbij inspireren door cultuurhistorie, landschap en verhalen. Voorbeelden hiervan zijn kunstprojecten bij de reconstructie van de provinciale N34 of bij Regiovisie Assen-Groningen (project Verbindingen).

Beeldende kunst en vormgeving

Per 1 januari 2009 decentraliseert het rijk beeldende kunst en vormgeving naar gemeenten. In Drenthe gaat de BKV-doeluitkering naar de gemeenten Assen en Emmen.

Wij hebben de afgelopen jaren samen met gemeenten veel projecten en presentatie-instellingen vanuit de rijksgeldstroom BKV gefinancierd. Ook is het opdracht- en projectconsulentschap van het CBK Drenthe vormgegeven. De veranderde taakverdeling tussen overheden leidt ook tot herpositionering van het CBK en haar kunstuitlenvoorziening met 5 plaatselijke uitleenpunten. De gemeenten zijn nu aan zet. Wij rekenen erop dat de gemeenten gezamenlijk een goed regionaal beeldende kunstbeleid ontwikkelen en de daarvoor benodigde functies en voorzieningen financieren.

Onze inzet. Waar het gaat om beeldende kunstinitiatieven van bovenlokaal belang, blijven we onze verantwoordelijkheid nemen. Wij denken hierbij aan het verlenen van opdrachten voor stimulerende beeldende kunst- en vormgeving. Voorbeelden zijn projecten die natuur, kunst en recreatie combineren (zoals Natuurkunst) en die vernieuwend en versterkend zijn voor Drentse kunst op regionale en soms zelfs nationale schaal. Het Noordelijk Convenant met het rijk voor de periode 2009-2012 speelt daarin ook een (financiële) rol.

Onvoltooid verleden tijd

*Monumentenzorg en Cultuurhistorische Waardenkaart
Cultuurhistorisch erfgoed en streekgeschiedenis
Archeologie*

Monumentenzorg en Cultuurhistorische Waardenkaart

Drenthe kent een voor Nederland uniek cultuurhistorisch landschap, dat is gevormd in duizenden jaren van onafgebroken bewoning. Het is vooral bijzonder door de onderlinge samenhang van brinkdorpen, essen, archeologische monumenten, zandverstuivingen en zand- en klinkerwegen. Dit cultuurhistorische landschap is een kroonjuweel dat we willen versterken.

We werken aan een provinciale monumentenlijst. Gemeenten hebben zich bereid verklaard om naast hun wettelijke monumententaken ook voor ons taken uit te voeren (vergunningverlening en handhaving). Voor een goede bescherming en ontwikkeling van monumentaal erfgoed is het belangrijk dat naast zaken van provinciaal en rijksbelang, ook monumenten van gemeentelijke betekenis beschermd worden. Een aantal gemeenten wil eigen monumentenbeleid (verder) ontwikkelen in samenspraak met de provincie. Via de inzet van de stichting Drents Plateau zijn wij gemeenten hierbij behulpzaam.

De monumentenzorg in breder perspectief (cultuur, toeristisch, landschappelijk, archeologisch en economisch) is een provinciale verantwoordelijkheid. Wij maken daarvoor een Cultuurhistorische Waardenkaart: een inspirerend kompas, dat provincie, gemeenten en andere partijen ruimte biedt om cultuurhistorische waarden een plek te geven in ruimtelijke ontwikkelingen. De gemeenten doen dit vanuit hun bestemmingsplannen of vanuit gemeentelijk monumentenbeleid. Goed overleg tussen gemeenten en provincie kan belangrijke meerwaarde opleveren.

Decentralisatie van aansturing en financiering van het Steunpunt monumentenzorg en archeologie van rijk naar provincie vinden wij een goede zaak. Dit steunpunt stimuleert en faciliteert gemeenten, eigenaren en andere partijen om hun verantwoordelijkheden voor het beheer en behoud van erfgoed in te vullen.

Onze inzet: Met het 'Ontwikkelingsprogramma cultuurhistorie en archeologie' willen we inwoners van Drenthe en toeristen laten genieten van fysiek erfgoed door dit (opnieuw) zichtbaar te maken. Ook willen we het erfgoed in de ruimtelijke ordening tot zijn recht laten komen. Het ontwikkelingsprogramma willen we laten aansluiten op het Meerjarenprogramma voor het landelijk gebied (PMJP/ILG). Hiervoor scheppen we financiële ruimte.

Cultuurhistorisch erfgoed en streekgeschiedenis

Wat betreft immaterieel erfgoed is de steunfunctie Streekgeschiedenis (Drents Plateau) een provinciale taak. Drenthe en zijn gemeenten kennen provinciale en lokale verenigingen voor streekgeschiedenis en archeologie. Behalve de provincie ondersteunen ook gemeenten liefhebbers van geschiedenis en archeologie (zoals de gemeente Westerveld met het archeologisch centrum West-Drenthe).

Onze inzet: Via het programma 'Tafelzilver' stimuleren wij vrijwilligers om het unieke verleden van Drenthe meer over het voetlicht te brengen. Door beter te 'verkopen' en door vernieuwende methoden om het 'verhaal van Drenthe' over te brengen, wordt de belevingswaarde van cultuurhistorie in het landschap vergroot. Dat doen we samen met het Hunebedcentrum, Drents Museum en Drents Landschap. Deze kennen al een stevig netwerk van vrijwilligers die rondleidingen en historische wandelingen verzorgen. Ook kortlopende gemeentelijke projecten gericht op het uitdragen van 'het verhaal van Drenthe' kunnen wij in dit programma meefinancieren. Erfgoededucatie vinden wij belangrijk, onder andere omdat zorg en belangstelling voor lokaal erfgoed hiermee een breder draagvlak krijgt (zie 'Het grote publiek').

Archeologie

Met de invoering eind 2007 van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg zijn de verantwoordelijkheden van provincie en gemeenten opnieuw vastgelegd. Wij

voerden de afgelopen jaren een deel van de wettelijke archeologietaken uit die nu bij de gemeenten komen te liggen.

Deze archeologietaken willen we op een zorgvuldige wijze overdragen.

Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om waardevolle archeologische sites niet te (laten) verstoren en als dat toch gebeurt, ervoor te zorgen dat “de verstoorder betaalt”. Zij zijn verantwoordelijk voor vergunningverlening en het opnemen van archeologie in bestemmingsplannen. Verder kunnen zij opdracht geven tot archeologisch onderzoek. Dit vraagt om gemeentelijke capaciteit, beleid en beleidskaarten op gemeentelijke schaal (verdiepingsslag IKAW).

Onze inzet: Als provincie gaat ons het archeologisch bodemarchief ter harte. Om de bescherming van de archeologische bodemschatten door de gemeenten in deze overgangsfase te ondersteunen, willen wij meewerken aan een kwaliteitsimpuls voor gemeentelijke archeologie, met als doel een zorgvuldige overdracht van taken. Hierover willen we per gemeente afspraken contractueel vastleggen.

Onze belangrijkste taak is om het provinciale belang op het gebied van de archeologie (in de zin van de nWRO) helder te benoemen, zodat gemeenten, waterschappen, terreinbeheerders hiermee rekening kunnen houden.

Verdere wettelijke taken die wij blijven uitvoeren zijn: uitvoering van de functie van provinciaal archeoloog, instandhouding van een archeologisch depot en het al dan niet aanwijzen van attentiegebieden.

Andere provinciale verantwoordelijkheden zijn: de kwaliteitsborging van archeologisch onderzoek, het aannemen van vondstmeldingen, vergunningverlening daar waar de provincie bevoegd gezag is bij verstoringen (bijvoorbeeld ontgroningen) en de inbreng van archeologie in milieueffectrapportages.

Om het gebrek aan opslagcapaciteit in ons Noordelijke Archeologisch Depot te Nuis op te heffen, willen wij met beide andere noordelijke provincies een derde loods aanschaffen.

Tot slot willen wij, samen met de gemeenten, een nieuw project van Drents Plateau ondersteunen, ‘Project de Voorkant’. Drents Plateau wordt gevraagd zich hiervoor te ontwikkelen van ‘toetsers achteraf’ naar klankbord en adviseur in het voortraject van ruimtelijke planvorming en cultureel erfgoed. Verder is het doel dat Drents Plateau zich ontwikkelt van kennisinstituut naar een kennis- en ontwikkelcentrum op het gebied van cultureel erfgoed.

Informatiekanalen & Taligheden

Bibliotheken, letteren en leesbevordering

Streektaal
Archieven
Regionale omroep

Bibliotheken, letteren en leesbevordering

De bibliotheekvernieuwing is in gang gezet (2000) om de beleidsverantwoordelijkheid voor bibliotheken van gemeenten en provincie te herdefiniëren: meer gemeente, minder provincie.

Het vernieuwingsproces is niet zonder problemen verlopen, maar heeft uiteindelijk een positief resultaat opgeleverd: een Drents Netwerk Bibliotheken waarin alle bibliotheken samen gaan werken. Hiermee is een basis is gelegd voor vraaggericht werken, efficiency, kwaliteit en spreiding van de voorzieningen. De omvorming van de PBC naar een provinciale serviceorganisatie (Biblionet Drenthe), dienstverlenend aan dit netwerk, completeert de stelselvernieuwing.

Het rijk is er nog niet uit waar en hoe het verder moet. Er is sprake van een herdefiniëring van de provinciale verantwoordelijkheid binnen het vernieuwingsproces. In de loop van 2008 zal hierover meer duidelijkheid ontstaan. Wij behouden wel onze (wettelijke) verantwoordelijkheid voor Biblionet Drenthe.

Onze inzet: Voor ons geldt het Koepelconvenant (afspraken met het rijk over de provinciale bibliotheekverantwoordelijkheid) als uitgangspunt. Wij blijven ons inzetten voor Biblionet als serviceorganisatie en innovatiecentrum.

Het beleid rond letteren en leesbevordering en de bestrijding van laaggeletterdheid geven wij onder meer vorm door respectievelijk een literatuurfestival, projecten als De Literaire Hemel, en een noordelijk project laaggeletterdheid (zie ook de Sociale Agenda). Dit vindt plaats in samenwerking met de beide andere noordelijke provincies.

Nieuwe plannen op dit terrein die een provinciale meerwaarde hebben, zullen wij in samenwerking met gemeenten en hun bibliotheken ontwikkelen.

Streektaal

De Drentse streektaal leeft! De wording van één Huus van de Taol is een feit.

Onze inzet: In de komende jaren geven we extra impulsen aan het Drents. Behalve structurele ondersteuning van het Huus van de Taol denken wij daarbij aan nieuwe projecten om het Drents 'in de markt te zetten'. Projecten die zich richten op het gebruik van Drents voor en door jongere doelgroepen (zoals de popmuziekprojecten van de Drentse Muziekmaatschappij) passen hier zeker in.

Wij blijven ons inzetten voor het Drents als onderdeel van het Nedersaksisch. Daarbij past ook een verkenning van de consequenties voor erkenning van het Nedersaksisch door het rijk van hoofdstuk II naar hoofdstuk III (van het Europees handvest voor Regionale en Minderheidstalen).

Archiefzorg

Wij hebben een wettelijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de archiefzorg door lagere overheden. Drenthe heeft daartoe samen met de provincies Fryslân en Groningen een noordelijke archiefinspectie die toeziet op handhaving van de grondwettelijke voorschriften. Uitdagingen waar gemeenten met betrekking tot het archiefbeheer voor gesteld staan zijn onder andere de voortschrijdende digitalisering van archieven en het toegankelijk maken van archieven voor het publiek.

Onze inzet: ook omdat archieven onderdeel vormen van het cultuurhistorisch erfgoed, willen wij met gemeenten en waterschappen goede afspraken maken over het archiefbeheer.

Regionale omroep

Wij hebben een wettelijke plicht om tenminste één regionale omroep te bekostigen, die een kwalitatief hoogwaardig programma biedt. Het rijk heeft hiertoe middelen overgeheveld naar het provinciefonds. Wij hebben geen invloed op de programmering van RTV Drenthe. Wel maken we elk jaar prestatieafspraken met RTV Drenthe (ten aanzien van het activiteitsniveau). Inmiddels hebben we een bekostigingsverklaring ten behoeve van RTV Drenthe afgegeven aan het Commissariaat voor de Media, in het kader van een nieuwe zendvergunning, die loopt tot mei 2013.

Daarnaast is in de nota "*Goed bekeken! Provinciaal beleid voor de regionale omroep*" (2006) de mogelijkheid opgenomen om extra subsidie te verstrekken aan RTV Drenthe of een andere organisatie om bepaalde programma's te maken en uit te zenden.

Onze inzet: Wij willen het afwegen en toekennen van programmasubsidies centraal (provinciebreed) coördineren.

Museumbeleid

Uitgangssituatie

Drenthe telt 37 unieke musea en centra voor educatie en 2 oudheidskamers die ons kunstbezit en erfgoed bewaren en tonen. Wij vinden dit aanbod erg belangrijk, omdat zij:

- de Drentse cultuur en cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar maken (de 'uitstallkast' van Drenthe)
- voor iedereen unieke tentoonstellingen en collecties beleefbaar maken
- de provincie in toeristisch en daarmee ook in economisch opzicht aantrekkelijker maken

- een bijzondere sociale functie hebben door de vele vrijwilligers die hierbij betrokken zijn

Kansen voor verbeteringen

Consultatie van het veld leert ons dat er verbeteringen mogelijk zijn in het Drentse 'Museale bestel'. Die verbeteringen liggen in de sfeer van:

- kwaliteit: presentatie, deskundigheid, beheer, veiligheid.
- positionering en afbakening: voorkomen van overlap in collecties en tentoonstellingsbeleid (bijv. Drents Museum en Museum De Buitenplaats: figuratieve kunst; Hunebedcentrum en Drents Museum: archeologie van de Trechterbekercultuur)
- samenwerking: de grotere musea onderling, grotere met kleinere musea, en kleinere musea onderling
- publieksbereik: door betere profilering (onder meer als educatief aanbieder) en (bundeling van) pr en marketing

Taakverdeling tussen de drie overheden

Vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw bestaat er in het museumbeleid een taakverdeling op grote lijnen:

- Het rijk subsidieert de verzelfstandigde rijksmusea en de landelijke museale (ondersteunings) instituten zoals het Instituut Collectie Nederland en de Nederlandse Museumvereniging. Daarnaast financiert het rijk de Mondriaan Stichting die via subsidieregelingen museale vernieuwing stimuleert.
- De (meeste) provincies subsidiëren de provinciale (bovenregionale) musea en de provinciale steunfuncties musea.
- De gemeenten zijn (gezamenlijk) verantwoordelijk voor de lokale en regionale musea.

Deze verdeling van taken die elkaar aanvullen heeft een aantal jaren goed gewerkt. Het laatste decennium kan worden geconstateerd dat de gemengde subsidiering van musea door twee of drie overheids-lagen weer is toegenomen.

Toegevoegde waarde provincie

Wij hebben geen wettelijke taak op het gebied van museumbeleid. De provincie kan wel van toegevoegde waarde zijn door budgetten voor (projectmatige) ondersteuning van musea in te zetten, met als doel:

- Samenhang te brengen in het zichtbaar en beleefbaar maken van de cultuur en cultuurhistorie van Drenthe in de musea.
- Verankering van musea in de samenleving door het actief opzoeken en betrekken van publiek, onderwijs of (recreatief) bedrijfsleven bij activiteiten in het museum.

Rollen en verantwoordelijkheden in Drenthe

a. De provincie heeft de hoofdverantwoordelijkheid voor één museum: het Drents Museum. Het Drents Museum is hét provinciale museum van Drenthe en neemt vanuit deze positie een centrale plek in het Drentse museumbestel in.

Daarnaast voelen we ons mede verantwoordelijk en betrokken bij nog vier musea: het Herinneringscentrum Kamp Westerbork, het Hunebedcentrum, Museum de Buitenplaats en het Gevangenis­museum te Veenhuizen. Deze vier, naast het Drents Museum, vervullen een belangrijke rol voor de beleving van de Drentse cultuur en cultuur­historie en van de (inter)nationale kunsthistorie. Dit geldt voor alle bezoekers, of ze nu uit Drenthe komen of van daarbuiten. Deze musea onderscheiden zich in het Drentse museumbestel doordat zij:

- de kwalitatieve status van landelijk erkend, ofwel geregistreerd museum hebben
- in onderlinge samenhang een belangrijk onderdeel van de Drentse geschiedenis vertellen en/of een collectie bezitten van kunsthistorisch belang voor Drenthe
- een belangrijke economische functie vervullen in Drenthe, ook ten aanzien van het toerisme
- optimaal publiekelijk toegankelijk zijn
- een bovenprovinciaal publieksbereik hebben
- van belang zijn voor provinciebrede educatie en bijdragen aan het onderwijzen van de Canon van de Nederlandse geschiedenis
- een actieve voorbeeldfunctie naar de overige musea in Drenthe (willen) vervullen.

De consequenties van de waardering van vijf Drentse musea als musea van provinciale betekenis worden nader uitgewerkt volgens de hiernavolgende provinciale inzet.

Tot slot noemen wij hier als infrastructurele taak van de provincie: de subsidiëring van een steunfunctie-instelling (dienstverlening en advisering) ten behoeve van alle Drentse musea (provinciaal museumconsulent, onderdeel uitmakend van het Drents Plateau).

b. Het rijk ondersteunt twee van de vijf musea: het Herinneringscentrum Kamp Westerbork en het Gevangenis­museum Veenhuizen.

c. De Drentse gemeenten zijn als eerste verantwoordelijk voor de 36 lokale en regionale musea en oudheidkamers binnen de eigen grenzen. Bovendien ondersteunen gemeenten - soms incidenteel, soms structureel - het Drents Museum en de 4 bovenlokale musea in het eigen gemeentegebied.

Onze inzet:

Tot nu toe beperkte onze inzet zich tot drie terreinen: 1. Volledige verantwoordelijkheid voor het Drents Museum 2. Beperkte ondersteuning van musea met een provinciaal belang, door middel van prestatiesubsidies. 3. Ondersteuning van de gemeentelijke musea door middel van (a) een provinciale museumconsulent, (b) de Federatie van Drentse Musea en Oudheidkamers en (c) een 'museumregeling' van 50.000 euro per jaar voor professionalisering en ondersteuning. Daarnaast kunnen alle musea gebruikmaken van de diensten van de consulent Erfgoededucatie (Drents Plateau).

Voor de komende beleidsperiode stellen wij het volgende voor.

1. Het Drents Museum: wij verwachten van het Drents Museum dat het zich in de komende jaren blijft profileren als de meest prominente 'pronkkast' voor en over Drenthe en dat zij zich daarnaast onderscheidt met aansprekende (inter-) nationale tentoonstellingen. Wij ondersteunen het Drents Museum primair door een structurele financiering en door financiering van en het omvangrijke nieuwbouwproject voor tentoonstellingsruimten en depot. Voor incidentele uitmuntende projecten (bv. vervolg op Go-China) willen we samen met andere partijen ook in de toekomst ons best doen en naar middelen zoeken.
2. De vier musea van bovenlokaal belang:
 - 1.1 wij stellen voor om met het Hunebedcentrum (Borger-Odoorn), Herinneringscentrum Kamp Westerbork (Midden-Drenthe), Museum de Buitenplaats (Tynaarlo), het Gevangenis­museum Veenhuizen (Noordenveld) en gemeenten in overleg te gaan om gezamenlijke plannen te ontwikkelen.
 - 1.2 wij stellen voor om met deze musea in gesprek te gaan over profilering, taakverdeling en samenwerking. Zo kunnen we overlappend collectie- c.q. tentoonstellingsbeleid voorkomen en de museale infrastructuur effectiever te maken.
2. Voor met name de gemeentelijke musea stellen wij voor om in overleg met de gemeenten een project Versterking Museumbestel Drenthe te ontwikkelen. Onze ambitie om een samenhangend museumbestel van kwalitatief goede musea en museale voorzieningen te realiseren kan alleen slagen in samenwerking met onze belangrijkste partners in museumbeleid: de Drentse gemeenten en de Drentse musea zelf. Wij willen onze rol in het realiseren van dit toekomstbeeld op twee manieren invullen.
 - 2.1 Wij willen allereerst graag samen met de gemeenten nadenken over hoe de totale museale infrastructuur van Drenthe kan worden versterkt. Zo willen we komen tot het opstellen van een meerjarige aanpak voor de realisering van deze ambitie. Het gaat daarbij om een museale agenda voor de komende jaren met als vertrekpunt een gezamenlijke verantwoordelijkheid en voor elke

partij duidelijke taken. Hiertoe is met de gemeenten een ambtelijke werkgroep museumbeleid ingesteld die in de periode tot september 2008 afstemmings- en samenwerkingsafspraken zal formuleren (zie voor de uitwerking van proces en organisatie de paragrafen over Studio 13 en Culturele Allianties).

2.2 Vervolgens denken wij dat via het organiseren en laten uitvoeren van een aantal collectieve projecten een steviger museumbestel ontstaat. Deze algemene projecten hebben tot doel aspecten van het museale bedrijf te verbeteren, samenwerking en afstemming te stimuleren, van elkaars ervaringen te leren en tenslotte steeds aandacht te hebben voor deskundigheidsbevordering, (voorbeelden: publieksonderzoek, promotie- en marketingcampagnes, projecten met educatieve werking, veiligheidszorg).

Om de gewenste afstemming en samenwerking mogelijk te maken stellen wij voor om:

- a) de steunfunctie musea (provinciaal museumconsulent) blijvend te subsidiëren
- b) de lopende professionaliseringsregeling minimaal te continueren en te proberen om samen met de gemeenten deze regeling te verruimen
- c) de netwerkfunctie in het Drentse museumbestel te versterken met een 'museumplatform'.

Ad a). De gemeenten en musea kunnen bij het bepalen van hun beleid de komende vier jaar gebruik maken van de diensten van een provinciaal museumconsulent:

- advisering (deels via een op te richten adviesorgaan met behulp van de 5 genoemde musea die van provinciaal belang zijn, waar lokale en regionale musea een adviesvraag kunnen indienen, verduidelijkt en gekanaliseerd door de museumconsulent),
- aanbod van producten zoals cursussen (professionalisering museum en staf)
- opstarten en organiseren van projecten voor professionalisering en verbetering
- uitwerking plannen veiligheidszorg,
- (proces)ondersteuning bij herinrichtings- en verbouwingsplannen,
- begeleiding bij aanvraag Nederlands Museumregister (kwaliteitscriterium, in toenemende mate een eis om aanspraak te kunnen maken op subsidieregelingen van de overheid),
- museale samenwerking en afstemming, bijvoorbeeld voor gemeenschappelijke (veelal landelijke) projecten als Museumweekend, MusIP, Veiligheidszorg e.d.
- toetreding tot Museumplatform (zie onder Ad c).)

Wij zullen met regelmaat evalueren in hoeverre deze diensten blijven aansluiten bij de behoeften van de Drentse musea en gemeenten.

Ad c). Om onze toekomstvisie te verwezenlijken is een sterke netwerkfunctie in het Drentse museumbestel belangrijk. De Drentse musea zeggen daaraan ook behoefte te hebben. Daarom willen wij ook met de gemeenten in gesprek gaan over de mogelijke oprichting van een Museumplatform dat de onderlinge afstemming verbetert en gezamenlijke onderwerpen kan aanpakken om de museale functie in Drenthe te versterken. Dit Museumplatform zou tot haar vaste deelnemers kunnen rekenen: museumconsulent en een vertegenwoordiging van uitvoerend medewerkers van lokale / regionale musea en de vijf grote musea.

Afsluiting

Hoofddoel van al deze inzet is: de provincie Drenthe beschikt over vier jaar over een versterkt museumbestel met een groot aantal musea dat bekend staat om kwaliteit, aantrekkelijkheid en publieksbereik. Wij zullen de effectiviteit van het gevoerde beleid meten door middel van een nulmeting op de kansen voor verbetering (zie hierboven), en een herhalingsmeting in 2012. Een verslag van deze nulmeting zullen wij weergeven in de definitieve museumbeleidsnota.

Erratum bij Cultuur als Magneet, op weg naar de culturele en museale agenda 2009-2012

Op pagina 43 (paragraaf Gevolgen voor de instellingen) is onder het aandachtsstreepje Drents Plateau een verkeerde tekst geplaatst. Deze tekst moet luiden:

- Drents Plateau: de gedelegeerde rijkstaken en wettelijke taken, Steunpunt cultureel erfgoed en uitvoering provinciaal monumentenbeleid blijven bij Drents Plateau onder de vaste taken vallen. De onderdelen Regionale geschiedenis, steunfunctie Musea, Kennisbank Cultureel Erfgoed en de overdracht Archeologietaken aan gemeenten bieden ruimte voor flexibilisering. Het 'vaste' budget zal de komende jaren ... etc.